

GP 1978-03-01

GP 1978-03-08 (replik)

Vi bor i en militärstat

Allt görs för att inga uniformerade soldater skall ses på gatorna - men i terrängen. Foto: Lars Söderbom

"Jag har i många sammanhang hävdad att motståndet mot det militära tänkandet inte får baseras på att militären är dyr. Har krigsmakten en positiv funktion för freden, då är den värd hur mycket som helst", skriver Bosse Gustafson. Att han inte anser att vår krigsmakt har det, framgår av denna artikel

MAN ser ganska många poliser i Sveriges tätorter men väldigt sällan

militärer. Trots att Sverige här till de nationer i världen som är starkast rustade ter sig Sverige på ytan civilt. I länder där rustningsgraden absolut och proportionellt är långt lägre utgör militären ett mycket mer iögonfallande inslag i stadsbilden. Detta är inte en händelse. Det är en tanke. Man vill dölja för folket att vi är en militärstat.

Så låter man värnpliktiga och officerare klä sig civila innan de lämnar sin förläggning. Man gör alltför att inga uniformerade krigare ska ses på gatorna. Man inhöstar också här en demokratisk poäng man låter de anställda tvångsrekryterade klä, sig som de vill, Därmed undviker man också slitage på kronans kläder, samtidigt som man döljer hur militärt vårt samhälle är.

Hyggliga karlar, men yrket!

Bland mina grannar finns ett par högre officerare, trevliga grannar. Det dröjde år innan jag upptäckte vilket förskräckligt yrke de hade. (Kolingen till poliskonstapeln: Konstapeln är nog en hygglig karl, men fy fan yrket!) Officerare är ofta hyggliga karlar, men yrket?

Unga killar får under det år de fyller sexton år broschyrer, ofta påkostade, om den yrkesmilitära banan från de olika vapenslagen, Jag läser just en sådan broschyr från kustartilleriet, "Vad är myt och vad är verklighet om det här jobbet?" Jag ringer och frågar kapten Ulf Nilsson på marinstaben i Stockholm hur skriften har framställts. Den är utformad av en kommersiell reklambyrå, en byrå som lika gärna kan sälja batteridrivna tandborstar eller konserverad gröt. Allt går att sälja med mördande reklam, som den mycket, saknade Olrog sjöng. Även reklam för mord,

I synnerhet om man undviker att med ett ord tala om att det är dödande det handlar om.

Femtonåringarna får veta att myten om "knölen Bill", grym, kall och hård som urberget, är lögn. "Att vara officer är inte märkvärdigare än att vara banktjänsteman eller stins, Ett yrke som alla andra."

Inget om moral

Icke ett ord om moraliska komplikationer, om hur vederbörande ser på krig och våldsförsvar. Att vara militär är inte detsamma som att vara stins.

På en enda sida av broschyrens många nämns ordet "krig". Där står: "EN OFFICER ÄR MER LÄRARE ÄN KRIGARE. (Rubrik) Vi ska inte förneka att officersyrkets innersta mening är rätt så kusligt. Syftet är ju att försvara vårt land om vi skulle hamna i krig av någon anledning, och krig är som vi alla vet något av det hemskaste som kan drabba oss. Men med ett starkt försvar kan vi kanske hålla oss utanför en eventuell konflikt med andra länder."

Därefter nämns icke kriget på trettitvå stora sidor ej ett ord om död och dödande, ej ett ord om Sveriges fredspolitiska situation, ej ett ord om hur ett stormaktskrig (jag tror inte det kommer) skulle utplåna allt civilt li v från vår jord. Varför använder man inte argumentet att höga militärer kommer att leva längst i sina underjordiska skyddsrum?

Där sitter hjältarna trygga medan kvinnor och barn och åldringar mördas. Det finns redan statistiska belägg för den utvecklingen, från Korea och Vietnam. Soldat tar minst risk, även under icke-atomkrig. Bliv officer så klarar du dig i kriget.

Lönsamt att vara officer

Det är så pyssligt och trivsamt och lönsamt att vara officer. "Du får pyssla med radar, laser och optiska instrument. Och hamnar du inom den rörliga delen av artilleriet, så får du dessutom lära dig köra motorcykel, terrängoch amfibiebil med mera."

Etik får man lära sig, etik utan ett ord om krigarens etiska problem tydligen. Ledarskap får man också lära sig, också utan moraliska komplikationer.

"Och en klar fördel med den här utbildningen, att du har full lön under hela utbildningen! Och det har minsann ingen annan gymnasist.

Så finns där en översikt över löneförmåner, från furir till överste. Det är inga dåliga löner, efter en avlönad utbildning:

"Förutom långa semestrar och bra lön, får du både som aspirant och färdig officer en hel mängd förmåner. Du får till exempel fri sjukvård. Du kan få hjälp med att skaffa bostad om du behöver en, och på en del platser finns det också personalbostäder med rimliga hyror. Du kan äta både frukost, lunch och middag till nedsatta priser, vilket innebär att du kan få tre mål mat om dan för omkring 17 kronor." "Till din vanliga lön kommer dessutom en hel del tillägg".

"Med alla dom här tilläggen i minne, kan du nog räkna ut, att det blir en trevlig extraslant ovanpå lönen."

Nöjda militärer

Militären' är alltså nöjd med sina ekonomiska villkor. Ett privilegierat yrke. En överste kan komma upp i över 10000 per månad, och leva på 17 kr om dagen. Här har vi en dold överklass.

Jag har i många sammanhang hävdad att motståndet mot det militära tänkandet inte får baseras på att militären är dyr. Har krigsmakten en positiv funktion för freden, då är den värd hur mycket som helst. Själv anser jag, vet jag, att vår militära styrka utsätter oss för större krigsriser än vad ett avrustat Sverige skulle utsättas för,

Jag ser alltså militären som en sorts väldigt riskabelt AMS-arbete som genom sin existens kan åstadkomma att Sverige angrips i ett globalt krig. Jag har redan sagt att jag inte tror att det kommer. Ju mindre farliga vi framstår, desto större chans har vi att slippa angrepp.

De som försöker värva yrkesmilitärer försöker numera konsekvent att framställa officersyrket som helt civilt, en lärartjänst och en teknikertjänst. Kriget förnekas, förtigs. Allt är trevligt och tekniskt intressant. Umgänge får man också:

"Nästan alla känner varandra och många av oss umgås ganska flitigt privat."

- "Man anordnar en hel del fester och middagar där dom flesta ur officerskåren deltar vid ett eller annat tillfälle.

Samvetsfråga

Det är en skam att man gör en statusfråga. en penningfråga, av något som borde vara en samvetsfråga, en politisk och moralisk fråga. Att vara officer är inte att vara en vanlig tjänsteman. Den som blir officer tar

ställning i frågan om våldets rätt. Är femton-sextonåringar mogna för det ställningstagandet?

GP 1978-03-08

Bengt Nordlund:

**Sluta hacka på militären,
Bosse Gustafson!**

"Steget över Östersjön är kortare än språnget över Atlanten och de enorma stridskrafter, som ständigt står beredda, alldeles bakom järnridån, har realpolitisk bakgrund; de står där inte bara som leksaker. Men vill man förbereda ett lugnare maktövertagande skall man givetvis plädera för svensk avrustning."

Det skriver major Bengt Nordlund i en replik till Bosse Gustafsons militärpolitiska inlägg den 1 mars.

För oss bödlar och kapitalistdrängar, som vistas i vår isolerade, privilegierade, militära värld, framstår det klart, att Bosse Gustafson, med sina vitt förgrenade internationella kontakter inom diplomati och politik på högsta nivå, måste ha en betydligt mer detaljerad och riktig bild av hur allting verkligen är.

Detta gäller givetvis också försvaret; från militärpolitik till löneförmåner och värnpliktsförhållanden.

När de värnpliktiga begärde att få gå civilklädda på fritid, gjorde de det först sedan de i årtal påverkats därtill av försvarsstaben (eller var det SÄPO), som alltså på detta sätt ville dölja vår enorma stormaktsarmes hela omfattning. Enastående kombinationsförmåga!

När vi, som alla statliga myndigheter, själva rekryterar vår personal, har vi begått det fatala misstaget att framhålla yrkets positiva sidor. B. G. har helt rätt. Vårt mål är ju att nedbringa antalet befäl till noll och det hade säkert lyckats, om vi i stället framhållit krigets fasor och de vedermödor under fredstjänstgöringen, som de flesta arbetare aldrig skulle acceptera.

Visserligen håller vi på att banta ner vårt försvar till nära hälften av vad det var i början av 70-talet, men det räcker inte. Det är nödvändigt att också undergräva förtroendet för befälet, genom att framställa dem som välmående parasiter.

VPL-befäl

Våra värnpliktiga i krigsförbanden leds i dag huvudsakligen av värnpliktigt befäl. Bara några få procent är aktiva och reservare. Men först när dessa övergödda tjänstemän till officerare är helt borta ur bilden kan de svenska arbetarna leva i trygghet. För så är det väl?

När en ung man tar anställning inom försvaret har han, utom de enastående löneförmånerna, bara en tanke i huvudet: hur man bäst skall förslava de svenska arbetarna.

Nej, allvarligt talat, det vore bättre om B.G. diskuterade från vilket håll och på vilket sätt vi hotas av det totalitära samhällets ofrihet i stället för att ta allting för givet.

På en punkt har han emellertid rätt. När försvaret bantas ner och regementen dras in, sitter ett oproportionerligt stort antal människor kvar i den centrala administrationen. Detta problem är man väl medveten om och försöker man också bemästra.

För övrigt är det väl mycket begärt, att det militära befälet, som ensam grupp i hela landet skall leva kvar i den självupppoffrande idealism vi präglades av under beredskapsåren.

En löjtnant med 28 kronor i timmen står en stor del av den kalla årstiden och leder stridsskjutning med skarp ammunition i regn och blåst, snö och kyla. Sin mat äter han ofta under bar himmel. Han är ensam ansvarig för sina soldaters säkerhet. Han både planlägger och leder deras utbildning. Hans egna kunskaper täcker hela området mellan rent soldatmässiga färdigheter i vapnens användning i striden och psykologi - pedagogik på universitetsnivå.

Vilken civil företagsledare skulle nöja sig med en månlöslön på 10000 kronor mot att leda ett företag med 450 fast anställda och 4-6 000 elever i snitt årligen. Det är vad man anser att en överste bör göra. Mat till något reducerat pris får de anställda numera vid många företag, verk, lasarett m fl..

"Röda armen är det sovjetiska folkets heder och ära" heter det i Moskva,

Ungefär likadant låter det i Kina. Jag kan varken förstå sovjetarméns storlek eller sammansättning mot bakgrunden av B.G:s bedömning av händelseutvecklingen. Måste vi svenska officerare ingå i något slags detachement till Röda armen för att göra oss förtjänta av B.G.; förtroende?

Sluta hacka

Nej, nu får det snart vara nog hackat på svenskt befäl! Saklig kritik, och ganska hård sådan, är vi vana vid,

Men det är alldeles för viktigt att bevara medinflytande och yttrandefrihet för att okunniga klättermöss i politikens ytterområden skall få möjlighet att försörja sig, genom att skriva osakligt nonsens i dagspressen.

Om en ung löjtnant plötsligt började undersöka B.G:s förmåner, skulle man nog få höra ett ramaskri från den ombonade arbetsplatsen med centralvärme och mat på bestämda tider. Och med jämlik inkomst

B. G. avslutar sin artikel så här: "Det är en skam att man gör en statusfråga. en penningfråga av något som borde vara en samvetsfråga, en politisk och moralisk fråga. Att vara officer är inte att vara en vanlig tjällsteman. Den som blir officer tar ställning i fråga om våldets rätt."

Det är så sant, som det är sagt. Men vad vet B.G om officerares moraliska ställningstagande? In träder våldets rätt först när vi skall försvara oss mot USA? För oss officerare står det klart att vår självständighet skall försvaras, vem som än angriper oss.

Inte bara leksaker

Man försöker fortlöpande inbilla oss att, vi inte har något att frukta och att vi följaktligen inte behöver något militärt försvar. Detta tal är alltför genomskinligt. Steget över Östersjön är kortare än språnget över Atlanten och de enorma stridskrafter som ständigt står beredda alldeles bakom järnridån, har realpolitisk bakgrund; står där inte bara som leksaker.

Men vill man förbereda ett lugnare maktövertagande skall man givetvis plädera för svensk avrustning.

Gör det, Bossel Vi vet var vi i har Dej.

Hur kan man förresten göra sig skyldig till motsägelsen att karakterisera befälet som välgödda tjänstemän i civil kostym, samtidigt som man påstår, att vi bor i en militärstat?

